

Συνέντευξη Julian Assange: Wikileaks & New York Times (Α΄ μέρος)

Μετάφραση: Αντώνης Μπρούμας

Ο Julian Assange είναι αρχισυντάκτης του διαδικτυακού τόπου Wikileaks και υπέρμαχος της ελευθερίας του λόγου και της δημοκρατίας, βρισκόμενος αυτή τη στιγμή σε κατ' οίκον περιορισμό στην Αγγλία εξαιτίας της πολιτικής του δράσης. Η Wikileaks είναι μία διεθνής πολιτική οργάνωση με σκοπό την αποκαλυπτική πληροφόρηση του κοινού και τον έλεγχο της κρατικής και ιδιωτικής εξουσίας. Στην ακόλουθη συνέντευξη, την οποία έδωσε στις 26 Σεπτεμβρίου 2011 στον ακτιβιστή και συγγραφέα Chris Spannos, ο Assange αποκαλύπτει τις ιδιαίτερες πτυχές της σχέσης της Wikileaks με τους Times και, γενικότερα, το ρόλο του συμπλέγματος των κυρίαρχων μέσων μαζικής ενημέρωσης. Η συνέντευξη αναρτήθηκε στο διαδικτυακό τόπο nytexaminer.com, ο οποίος ασχολείται με την κριτική προσέγγιση του ρόλου των New York Times και των κυρίαρχων ΜΜΕ.

Chris Spannos: Θα ήθελα να ξεκινήσουμε από την εποχή πριν τη δημιουργία της Wikileaks το 2006. Πες μας πώς αντιλαμβάνοσταν τότε τους New York Times και το ρόλο τους στη συλλογή πληροφοριών και στον καθορισμό της κοινής γνώμης.

Julian Assange: Τότε δεν αντιλαμβανόμουν ιδιαίτερα το ρόλο των New York Times σε αυτά και αυτό είναι κάτι ενδιαφέρον, καθώς ήμουν εξοικειωμένος με καμπάνιες για την ελευθερία του λόγου μέσω της χρήσης υψηλής τεχνολογίας. Αντιλαμβανόμουν πως ήταν μία ισχυρή φωνή της Ανατολικής ακτής των ΗΠΑ, ότι ήταν ένας δημοφιλής οργανισμός, που μπορούσε να καθορίζει ατζέντες, παρ' όλο που η εικόνα της εφημερίδας είχε αμαυρωθεί από το πώς είχε καλύψει τον πόλεμο στο Ιράκ και από όσα φαίνεται ότι συνέβησαν με την Judith Miller και το σχετικό φιάσκο.[1] Σε αυτήν την

περίπτωση οι New York Times είχαν διαστρεβλώσει αποτελεσματικά την πραγματικότητα, ώστε η υπαιτιότητα για εκείνα τα σκάνδαλα να αποδοθεί στην Judith Miller αντί στην ίδια την εφημερίδα. Ανάλογους μεγέθους είναι τα σκάνδαλα που κατέληξαν στην παραίτηση του πρώην αρχισυντάκτη των Times και στο διορισμό του τωρινού, Bill Keller.

Chris Spannos: Κατά την πρώτη περίοδο της Wikileaks οι New York Times είχαν ανταποκριθεί με αξιοπρόσεκτο τρόπο σε σχέση με την υπόθεση της αποκάλυψης από την Wikileaks πληροφοριών και εγγράφων, που αφορούσαν τον Ελβετό τραπεζίτη Julius Baer. Τότε οι Times είχαν υποστηρίξει την Wikileaks και είχαν συμπαραταχθεί με αυτή.

Julian Assange: Το πιο σημαντικό πράγμα που πρέπει να αντιληφθούμε για τα κυρίαρχα μέσα ενημέρωσης είναι το ότι είναι μία βιομηχανία και, όπως όλες οι βιομηχανίες, επιδιώκει το συμφέρον της. Και οι New York Times ως οργανισμός μαζί με άλλους δέκα ομίλους μέσω μαζικής ενημέρωσης των ΗΠΑ έχουν δημιουργήσει μία συμμαχία, για να μας προστατέψουν από τυχόν δικαστικές επιθέσεις της τράπεζας του Julius Baer εναντίον μας. Μία τέτοια επίθεση του Baer δεχτήκαμε στο Σαν Φρανσίσκο τον Φλεβάρη του 2008 και στο τέλος σταθήκαμε νικητές, προκαλώντας τους ζημία τριακοσίων εκατομμυρίων δολαρίων. Για τη δημιουργία των συνθηκών, που έφεραν κοντά όλους αυτούς τους παίκτες της βιομηχανίας των ΜΜΕ, πρωτοστάτησε η «Επιτροπή Δημοσιογράφων για την Ελευθερία του Τύπου» με πρόεδρο τη Lucy Dalglish, η οποία είναι ένα είδος κονσόρτιου στο χώρο των ΜΜΕ και συγκροτεί τέτοιες συμμαχίες, που προωθούν τα συμφέροντα της βιομηχανίας. Αλλά ποιο ήταν το διακύβευμα στην περίπτωση της Wikileaks;

Είχαμε λοιπόν μία εταιρεία του εξωτερικού, μία ελβετική τράπεζα, που προσπαθούσε να σταματήσει μία οργάνωση, η οποία ασχολούνταν με την πληροφόρηση του κοινού και συνδεόταν με τις ΗΠΑ – η Wikileaks έχει κάποιες υπηρεσίες και κάποιους ανθρώπους στις ΗΠΑ. Ποιες ήταν λοιπόν οι δυνάμεις υπέρ και εναντίον μας; Υπήρχαν κάποιες δυνάμεις εναντίον μας, καθώς η

τράπεζα αυτή είχε σχέσεις με τραπεζικά ιδρύματα των ΗΠΑ, από τα οποία υποστηρίχθηκε, αλλά υπήρχαν μεγαλύτερες βιομηχανίες από την αντίπαλη όχθη. Γιατί αν η Wikileaks εκπαραθυρωνόταν σήμερα από το διαδίκτυο από μία ελβετική τράπεζα, τότε αύριο το ίδιο μπορεί να συνέβαινε σε κάποια εφημερίδα, όπως η New York Times. Επομένως, επρόκειτο καθαρά για το συμφέρον της βιομηχανίας. Εντούτοις, σε αυτήν την κίνηση υπήρχε και κάτι πέρα από συμφέρον, δηλαδή αυτή ήταν έκφραση συγκεκριμένων αξιών, στο βαθμό που κάποιοι άνθρωποι στους Times έχουν αξίες. Ίσως λοιπόν επρόκειτο για την έκφραση των αξιών κάποιων ανθρώπων, για τις οποίες επιθυμούσαν με αυτόν τον τρόπο να παλέψουν μέσα από τους New York Times, αφού αυτές εξυπηρετούσαν και τα συμφέροντα του οργανισμού.

Πριν το 2010 οι New York Times συνήθιζαν να δημοσιεύουν πολλές από τις ειδήσεις, που αποκάλυπτε η Wikileaks. Μία από αυτές ήταν η περίπτωση της διαφθοράς της Αμερικανικής εταιρείας 21 παιδικών νοσοκομείων «Shriners», μία άλλη ήταν αυτή του Eric Schmidt και των κανόνων εμπόλεμης ζώνης για το Ιράκ, οι οποίοι επέτρεπαν σε ορισμένες περιπτώσεις στους Αμερικανούς στρατιώτες να περνούν τα σύνορα του Ιράν – μία πολύ επικίνδυνη ιστορία, η οποία μπορούσε να ξεκινήσει μέχρι και πόλεμο. Στην πραγματικότητα, οι περισσότεροι πόλεμοι έχουν ξεκινήσει από αψιμαχίες στα σύνορα μεταξύ χωρών, οι οποίες βγαίνουν εκτός ελέγχου. Αυτή ήταν μία σπουδαία και ξεχωριστή υπόθεση, την οποία καλύψαμε μαζί με τους New York Times.

Chris Spannos: Πώς αξιολογείς τη στάση που τήρησαν οι New York Times σε σχέση με το ντοκιμαντέρ «Collateral Murder»[2], που έδωσε στη δημοσιότητα η Wikileaks;

Julian Assange: Οι New York Times αντέδρασαν με δύο διαφορετικούς τρόπους σε δύο διαφορετικές χρονικές συγκυρίες αναφορικά με το ντοκιμαντέρ «Collateral Murder», δηλαδή τόσο τη στιγμή κατά την οποία το ντοκιμαντέρ δόθηκε στη δημοσιότητα, οπότε και αδιαφόρησαν, όσο και πολύ αργότερα, δηλαδή τη χρονική στιγμή που ξέσπασε το σκάνδαλο cablegate [3], οπότε ο Bill Keller δημοσίευσε μία σειρά άρθρων και ένα

βιβλίο, το «Open Secrets», όπου χρησιμοποίησε αποσπάσματα από το cablegate, για να υπεραμυνθεί της αρνητικής στάσης των New York Times απέναντι στην Wikileaks. Οι Times προσπάθησαν να ισχυριστούν ότι εγώ –γιατί το έκαναν προσωπικό– μετέτρεψα ένα ντοκιμαντέρ σε αντιαμερικανική προπαγάνδα και στήριξαν τους ισχυρισμούς τους σε επιλεκτικά αποσπάσματα του cablegate. Αλλά η στάση τους αυτή είναι τελείως διαφορετική από τη στάση που κράτησαν κατά τη χρονική στιγμή της αποκάλυψης και είναι αρκετά ενδιαφέρουσα.

Το «Collateral Murder» ήταν ένα ντοκιμαντέρ, που φτιάξαμε, που ήταν βασισμένο σε ένα 40λεπτο απόρρητο βίντεο από το ελικόπτερο Απάτσι και έδειχνε το ελικόπτερο να πυροβολεί και να σκοτώνει ανθρώπους στη νέα Βαγδάτη τον Ιούλιο του 2007 και να ρίχνει ρουκέτες σε κτήρια. Το ελικόπτερο αυτό σκότωσε από 16 μέχρι 24 ανθρώπους, συμπεριλαμβανομένων δύο πολεμικών ανταποκριτών, και τους σκότωσε υπό γκροτέσκες συνθήκες. Για παράδειγμα, σκότωσε τον έναν ανταποκριτή την ώρα που σερνόταν και ένα βαν ερχόταν να τον περιμαζέψει, ενώ και οι άνθρωποι του βαν ήταν άοπλοι το γάζωσε και τελικά τον σκότωσε. Υπήρχε λοιπόν ένα ρεπορτάζ στους New York Times, το οποίο συγκριτικά με τα υπόλοιπα ΜΜΕ, εννοώ τα τηλεοπτικά κανάλια, δεν ήταν τότε τόσο κακό για εκείνη την πρώτη έκδοση μετά την αποκάλυψη του ντοκιμαντέρ. Αλλά τότε, μόλις αυτό το ρεπορτάζ εμφανίστηκε στους New York Times, δόθηκε από τους αρχισυντάκτες άπλετος χώρος στους απολογητές του στρατού και όχι σε οποιονδήποτε άλλον. Και έτσι, επί πολλές ημέρες εμφανίζονταν άρθρα από τέτοιους απολογητές, που παρουσίαζαν διάφορες δικαιολογίες του περιστατικού και έριχναν το φταίξιμο σε εμάς. Αυτό είναι πολύ ενδιαφέρον, γιατί μας δείχνει μία σειρά από πράγματα.

Πρώτον, είναι δυνατό μερικές φορές να εμφανίζεται κάπου στους New York Times η κριτική στο αμερικανικό κατεστημένο του στρατού και των μυστικών υπηρεσιών. Αλλά πόση πίεση χρειάζεται να ασκηθεί, για να συμβεί κάτι τέτοιο! Έτσι, σε αυτή την περίπτωση είχαμε ένα εξαιρετικά σημαντικό από ειδησεογραφική άποψη βίντεο, ίσως το πιο σημαντικό των τελευταίων πέντε ετών.

Επίσης αποτελούσε αδιάσειστη απόδειξη, γιατί ήταν αυθεντικό, πολύ δυνατό και ξεκάθαρο για το τι γινόταν εκεί. Και το φτιάξαμε ανεξάρτητα, δηλαδή η είδηση δεν ήταν των New York Times αλλά δική μας και οι New York Times απλώς την αναπαρήγαγαν. Συνεπώς, στο βαθμό αυτό ήταν προστατευμένοι. Εντούτοις, το κόστος για αυτούς ήταν η υποχρέωση να ανοίξουν πελώριο χώρο δημοσίευσης για όλους τους απολογητές του στρατιωτικού κατεστημένου να έρθουν και να δικαιολογήσουν τη συμπεριφορά αυτή χωρίς να εισφέρουν καν νέα γεγονότα. Η κριτική λοιπόν στο στρατιωτικό κατεστημένο των ΗΠΑ απαιτεί την παραχώρηση εξαιρετικά μεγάλης ελευθερίας σε αυτό να απολογηθεί και να δικαιολογήσει τις δραστηριότητές του. Δεν χρειάζεται δε τίποτε άλλο, ούτε καταγραφή κάποιων γεγονότων, ειδήσεων ή οτιδήποτε άλλο. Μπορεί κανείς να ισχυριστεί ότι όλοι αυτοί οι απολογητές, που δημοσίευαν στους New York Times για λογαριασμό του στρατιωτικού κατεστημένου, ήταν εκεί απλώς επειδή είχε εξαντληθεί η ειδησεογραφική πλευρά του θέματος, δηλαδή δεν υπήρχε άλλο ειδησεογραφικό υλικό, και γι' αυτό, το κενό ενδιαφέροντος έπρεπε να γεμίσει με εκφορές απόψεων.

Είναι αυτή καλή δικαιολόγηση για τη στάση των New York Times στο θέμα; Όχι, γιατί είχαμε πρόσθετο υλικό μετά την πρώτη αυτή ημέρα σε συνεργασία με την ισλανδική τηλεόραση ITV, η οποία έστειλε ανθρώπους στη Βαγδάτη να μαζέψουν κι άλλο υλικό, να πάρουν συνεντεύξεις, να τραβήξουν εικόνες από τις οικογένειες των θυμάτων και του κτηρίου κτλ. Έπαιξαν τίποτα από αυτό; Όχι, δεν άγγιξαν τίποτα. Ένας Αμερικανός στρατιώτης, που ήταν στο έδαφος, μίλησε γι' αυτό ως πρώτης τάξεως μάρτυρας και μάλιστα Αμερικάνος. Πήραν τίποτα από αυτό το υλικό, του πήραν συνέντευξη; Όχι. Ένας Αμερικανός σκηνοθέτης έτυχε να βρίσκεται στη Βαγδάτη μία ημέρα μετά τη σφαγή, για να κάνει ένα ντοκιμαντέρ για τους Ιρακινούς πρόσφυγες, και πήρε συνεντεύξεις από τους ανθρώπους στον τόπο του εγκλήματος και πήρε σκηνές από το γαζωμένο βαν, που προσπάθησε να σώσει έναν από τους πολεμικούς ανταποκριτές. Απίστευτο υλικό μία μέρα μετά το συμβάν, το οποίο δεν μπορούσε να διαστρεβλωθεί ούτε να έχει πολιτικά υποκειμενική χροιά, καθώς ο σκηνοθέτης δεν ήξερε

το σκάνδαλο που αργότερα θα ξεσπούσε. Χρησιμοποίησαν τίποτα από αυτό το υλικό; Όχι, και μάλιστα κανένα αμερικανικό ΜΜΕ δεν το έκανε.

Μπήκαμε λοιπόν μέσα στο τείχος των κυρίαρχων αμερικανικών ΜΜΕ αλλά τότε αυτό άνοιξε τεράστιο χώρο για μία αντεπίθεση και όχι για οποιουδήποτε είδους συνέχεια. Και τότε ο Bill Keller, στο βιβλίο του «Open Secrets» και στα άρθρα του, προσπάθησε να αναποδογυρίσει τα όσα είχαμε κάνει με το ντοκιμαντέρ μας «Collateral Murder». Το ντοκιμαντέρ ήταν βασισμένο σε ένα ακατέργαστο απόρρητο βίντεο από την κάμερα, που βρισκόταν τοποθετημένη στο οπλοπολυβόλο του Απάτσι, ήταν δηλαδή ακριβώς αυτό που έβλεπε ο πιλότος και ο πολυβολητής. Ωστόσο, έχοντας δει ολόκληρο το βίντεο, ήταν πολύ δύσκολο να καταλάβεις τι γινόταν. Και όταν το είδα για πρώτη φορά δεν μου ήταν καθόλου ξεκάθαρο πού ήταν, ποιος ήταν, πώς διαδεχόταν η μία σκηνή την άλλη, καθώς υπήρχαν ενδιάμεσοι νεκροί χρόνοι κτλ. Γι' αυτό, με μεγάλη προσοχή και δουλειά το βάλουμε σε μία συνέχεια και αυτό που καταλάβαμε ήταν ότι είχε εξ επίτηδες συγκαλυφθεί ήδη από το 2007. Το γεγονός είχε καταγραφεί δημοσιογραφικά, γιατί υπάρχει πάντοτε δημοσιογραφική καταγραφή σε τέτοιες περιπτώσεις, αφού είχαν σκοτωθεί δύο πολεμικοί ανταποκριτές, και μάλιστα είχε υπάρξει και ρεπορτάζ στους New York Times. Και κάποια ρεπορτάζ είχαν πάει τόσο μακριά, ώστε να αφήνουν να εννοηθεί ότι το βαν είχε καταστραφεί από αντάρτες, ενώ οι New York Times και ο στρατός είχαν ισχυριστεί ότι δεν γνώριζαν πώς αυτό είχε καταστραφεί. Επομένως, η υπόθεση είχε εξ επίτηδες θαφτεί. Έπρεπε λοιπόν να εξηγήσουμε στο βίντεο ότι εδώ βρίσκεται αυτός ο άνθρωπος εκεί ο άλλος, αυτοί είναι οι δύο πολεμικοί ανταποκριτές, που πηγαίνουν από τον ίδιο δρόμο, εδώ είναι ο ίδιος άνθρωπος που πυροβολείται. Τότε οι Times έγραψαν στην αυτοεπιβεβαιούμενη επίθεσή τους ότι είχαμε μοντάρει εκτός του ντοκιμαντέρ βίντεο από ενόπλους.

Στην πραγματικότητα ήμασταν εξαιρετικά προσεκτικοί κατά το μοντάρισμα του ντοκιμαντέρ, ώστε να αποφύγουμε τέτοιες επιθέσεις σε βάρος μας. Τα πρώτα δέκα λεπτά είναι συνεχόμενα

και αμοντάριστα. Μετά έχει κοπεί κάποιος νεκρός χρόνος, όπου δεν συμβαίνει τίποτα. Όταν δε αποκαλύψαμε τα βίντεο, τα αναρτήσαμε δίπλα δίπλα, δηλαδή πάνω την ακατέργαστη έκδοση και από κάτω τη δική μας. Ήμασταν λοιπόν πιο πιστοί στα γεγονότα κατά την παραγωγή αυτού του υλικού από οποιοδήποτε ντοκιμαντέρ έχω δει. Είναι άλλωστε κομμάτι της φιλοσοφίας μου σχετικά με το πώς πρέπει να ασκείται με επιστημονικό τρόπο η δημοσιογραφία το ότι η κύρια πηγή περιεχομένου πρέπει να διατίθεται μαζί με την επεξεργασμένη, ώστε να μπορεί να ελεγχθεί ότι έχει τύχει δίκαιης μεταχείρισης και δεν έχει διαστρεβλωθεί. Αυτό είναι λοιπόν ό,τι κάνουμε, και κάναμε πολύ καλή δουλειά. Επομένως, ο ισχυρισμός ότι σκηνές από ενόπλους αντάρτες είχαν μονταριστεί εκτός του ντοκιμαντέρ ήταν εντελώς ψευδής. Μπορεί ο οποιοσδήποτε να δει τα δύο βίντεο. Άρα μπορεί ο οποιοσδήποτε να ελέγξει, οι New York Times μπορούσαν να ελέγξουν αλλά δεν ήλεγξαν. Γιατί δεν ήλεγξαν; Επειδή είχαν άλλη ατζέντα.

Σημειώσεις:

1. [Σ.τ.Μ.] Η Judith Miller είναι βραβευμένη με Πούλιτζερ δημοσιογράφος, η οποία είχε γράψει σειρά δημοφιλών άρθρων στους New York Times για το πρόγραμμα όπλων μαζικής καταστροφής του Ιράκ, τα οποία αργότερα αποδείχθηκαν ανακριβή ή και τελείως χαλκευμένα.
2. Το «Collateral Murder» ήταν ντοκυμαντέρ της Wikileaks με πραγματικές σκηνές από τρεις εναέριες επιδρομές Αμερικανικών ελικοπτέρων στη Βαγδάτη στις 12 Ιουλίου 2007, στις οποίες εικονίζονται στρατιώτες των ΗΠΑ να δολοφονούν εν ψυχρώ 12-18 άοπλους πολίτες και να τραυματίζουν δύο παιδιά.
3. Cablegate αποκαλούνται οι αποκαλύψεις από την οργάνωση Wikileaks εκατοντάδων χιλιάδων απόρρητων εγγράφων της διπλωματίας των ΗΠΑ, που ξεκίνησαν το Φεβρουάριο του 2010 και είχαν σοβαρό αντίκτυπο στη δημόσια εικόνα των ΗΠΑ σε όλο τον κόσμο.